

Bir Kuaför Salonunda Risk Analizi Uygulaması

Risk Analysis Application in a Hair Salon

Meral ŞAHİN DURGUT¹, Hüseyin VAPUR²

ÖZ

Bakım hizmetlerinin verilmiş olduğu işletmelerden biri de kuaför salonlarıdır. Ülkemizde kuaför salonları giderek büyüme gösteren sektörlerden biridir. Bu işletmelerde de iş sağlığı ve güvenliği açısından çeşitli tehlike ve riskler mevcuttur.

Bu çalışma Giresun ilinde bulunan bir kadın kuaföründe gerçekleştirilmiştir. Kuaför salonlarında çalışanların karşılaşılabileceği tehlikeler ve riskler Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığının yayınlamış olduğu kuaförler için kontrol listesi kullanılarak ve 5x5 L Tipi Matris analizi yöntemi kullanılarak analiz edilmiştir. Analiz sonucunda 14'ü katlanılmaz, 8'i önemli, 12'si orta ve 4'ü katlanılabilir olmak üzere toplamda 38 risk tespit edilmiştir. Belirlenen risklerden; kullanılan kimyasalların bilgilendirici etiketlerinin olmaması, kimyasalların depolanmasının uygunsuz olması, acil çıkış kapısı ve yönlendirmelerinin olmaması, yangın merdiveninin olmaması gibi riskler dikkat çeken yüksek skorlu riskler arasında yer almaktadır.

Çalışma sonucunda kuaför salonu sahibine kimyasalların güvenli depolanması, işletmeye ait acil durum planı ve risk analizinin yapılması, acil çıkışların oluşturularak yönlendirici işaretlemelerin yapılması önerilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Kuaför, Tehlike, Risk Analizi

ABSTRACT

One of the businesses where care services are provided is hairdressing salons. Hairdressing salons are one of the growing sectors in our country. There are various dangers and risks in terms of occupational health and safety in these enterprises.

This study was carried out in a women's hairdresser in Giresun. The hazards and risks that employees may encounter in hairdressing salons were analyzed using the checklist for hairdressers published by the Ministry of Labor and Social Security and using the 5x5 L Type Matrix analysis method. As a result of the analysis, a total of 38 risks were identified, of which 14 were intolerable, 8 were significant, 12 were moderate and 4 were bearable. Of the identified risks; Risks such as the lack of informative labels of the chemicals used, the inappropriate storage of chemicals, the absence of emergency exit doors and directions, and the absence of a fire escape are among the high-scoring risks.

As a result of the study, it was suggested to the owner of the hairdresser that the chemicals should be stored safely, the emergency plan and risk analysis of the enterprise should be made, emergency exits should be created and guiding signs should be made.

Keywords: Hairdresser, Hazard, Risk Analys

¹ Öğr. Gör., Meral ŞAHİN DURGUT, İş Sağlığı ve Güvenliği, Giresun Üniversitesi, Espiye Meslek Yüksekokulu, Mülkiyet Koruma ve Güvenlik Bölümü, meral.sahin@giresun.edu.tr, ORCID: 0000-0002-9287-2839

² Prof. Dr., Hüseyin VAPUR, Maden Mühendisliği, Çukurova Üniversitesi Mühendislik Fakültesi, Maden Mühendisliği Bölümü, hvapur@cu.edu.tr, ORCID:0000-0003-4438-3982

GİRİŞ

Çeşitli bakım hizmetlerinin verilmiş olduğu işletmelerden biri de kuaför salonlarıdır. Bir kuaför salonunda genel olarak 1-10 kişi çalışmaktadır. Ülkemizde kuaför salonları giderek büyüme gösteren sektörlerden biri olup 25 bin kadın kuaförü ve 30 bin civarında erkek kuaförü mevcuttur.¹ Dünya çapında üç milyon civarında kuaför bulunmaktadır. Ancak sayıca çok bulunan ve bakım hizmeti alınan bu işletmelerde iş sağlığı ve güvenliği açısından çeşitli tehlikeler ve riskler vardır.

Kuaförlerin maruz kaldığı/kalabileceği mesleki tehlike ve riskler arasında fiziksel, kimyasal, biyolojik, ergonomik, psikososyal ve elektriksel tehlike ve risklerin yanında, hijyen, düşme-kayma durumları, yanıklar-kesikler ve yangın yer almaktadır.¹ Avrupa İş Güvenliği ve Sağlığı Ajansı, kuaförlerde ciddi iş sağlığı risklerine maruz kaldığını bu yüzden çalışma şartlarının iyileştirilmesinin büyük bir öncelik olması gerektiğini kabul etmiştir.^{1,2}

Kuaför salonları standardın altında olan işletmelerdir³ ve gerçekleştirilen bakım hizmetlerinden kaynaklı çeşitli maruziyetler söz konusudur.^{4,5,6} Bu maruziyetlere örnek olarak; kullanılan saç spreylere, boyalar, saç rahatlatıcı kremler ve şampuanlar gibi kozmetik ancak kimyasal ürünler ile ergonomik olmayan çalışma duruşları gösterilebilir.^{5,6,7} Nijerya’da kuaför salonlarındaki çalışma ortamının sağlık üzerindeki etkilerinin değerlendirildiği ve 355 katılımla sağlandığı bir çalışmada; iki yüz elli beş katılımcı işlerinin kendilerini sağlık risklerine maruz bıraktığını bildirmiştir. Aynı çalışmada 89 katılımcı uzun süre ayakta kaldıklarını, 31 katılımcı uzun çalışma saatlerinin olduğunu, 76 katılımcı ise eklem ağrıları olduğunu bildirmiştir.⁴ Başka bir çalışmada kuaförlere yönelik ergonomik risk analizleri yapılmış, çalışmaya dâhil edilen işlemlerin 2’si yüksek riskli tespit edilmiş ve vücudun hizmet sunumu esnasında maruz kaldığı ergonomik zorlanma düzeyleri ortaya konmuştur.⁵

Brezilyada gerçekleştirilen bir çalışmada, katılımcıların büyük çoğunluğu çalışma ortamlarında gürültü olduğunu, kullanılan eşya ve mobilyaların uygun olmadığını ve işleri ile ilgili olarak en çok sırası ile omuz bölgesi, boyun bölgesi ve sırt bölgesinde zorlanmalarının olduğunu dile getirmişlerdir.⁶ Avustralya’da gerçekleştirilen başka bir çalışmada ise, kuaför salonlarında eldiven kullanımının yetersiz olduğu, çalışanlarda kullanılan kozmetik ürün içeriklerinden dolayı alerjilerin gelişebileceği, çalışma alanında ıslak çalışmaya maruz kalmanın söz konusu olduğu gibi tehlikeler bildirilmiştir.⁸

Kuaförlük ve diğer güzellik salonlarının faaliyetleri kapsamında ilgili sektörde bulunan tehlikelerin ve risklerin ülkemiz Sosyal Güvenlik Kurumu istatistiklerine yansımaları şu şekildedir:⁹

2014 de 35 sigortalı, 2015 de 49 sigortalı, 2016 da 50 sigortalı, 2017 de 89 sigortalı, 2018 de 122 sigortalı ve 2019 da 137 sigortalı iş kazası yaşamıştır. Ancak yıllara bağlı yaşanan meslek hastalıkları sayısı incelendiğinde tanısı konulabilen ve kayda geçen 2014-2017 yılları arasında 0, 2018-2019 yıllarında 1’er olmak üzere toplamda 2 çalışan meslek hastalığına yakalanmıştır.⁹

Gerçekleştirilen bu araştırma ve istatistik sonuçlarına göre kuaför salonlarında mevcut olan tehlikelerin ve risklerin değerlendirilmesi ile önlemlerin hayata geçirilmesi bir zorunluluk olarak karşımıza çıkmaktadır.

Ülkemizde 2012’de çıkartılan 6331 sayılı yasaya göre işverenin yapmakla yükümlü olduğu olgular vardır ve bunlardan biri de, çalışanlarının işletme içerisinde maruz kalabileceği tehlikeleri ve riskleri değerlendirmektir.¹⁰ Bu kapsamda kuaför işletmeleri, 96.02 kodu ve kuaförlük ve diğer güzellik salonlarının faaliyetleri başlığı ile *İşyerlerinde Tehlike Sınıfı Tebliğine* göre **tehlikeli** sınıfta yer alan işletmelerden sayılmaktadır.¹¹ ‘Tehlikeli’ işyeri tehlike sınıfında yer alan kuaförler gibi işyerlerinde

yasal mevzuat gereği en geç 4 yılda bir defa olmak üzere risk değerlendirme sürecinin güncellenmesi ve yenilenmesi gerekmektedir.^{10,12}

Risk değerlendirmesi tehlikeleri tanımlamak, riskleri belirlemek, riskleri analiz etmek, risk kontrol adımlarını uygulamak, dokümantasyon ve risk değerlendirmesini yenilemek gibi adımlardan oluşur.¹²

Literatür incelendiğinde risk analiz yöntemleri iki ana gruba ayrılır (Kalitatif, kantitatif). Kantitatif risk analiz yöntemlerinde, risk hesaplanırken sayısal

yöntemlere başvurulur. Kalitatif risk analizinde tehdidin olma olasılığı, tehdidin etkisi gibi değerlere sayısal değerler verilir, bu değerler mantıksal, matematiksel metotlarla proses edilip risk değeri bulunur.¹³

Bu risk analizi çalışması ile kuaför salonlarında yer alan ve yer almayıp dışarıdan gelebilecek tehlikelerin tespiti ile bu tehlikelerden kaynaklanması muhtemel risklerin belirlenmesi ve bir dizi güvenlik önlemlerinin önerilmesi amaçlanmıştır.

MATERYAL VE METOT

Mevzuat incelendiğinde risklerin, ulusal veya uluslararası standartlardan seçilen yöntemlerden birinin ya da birkaçının birlikte kullanılarak analiz edilebileceği belirtilmiş olup hangi yöntemin kullanılacağı ile ilgili seçenek analiste bırakılmıştır.

Kuaför salonlarında dışarıdan gelebilecek yahut var olan tehlikeleri belirlemek için bakanlığın yayımladığı kontrol listesi kullanılmıştır.¹⁴

Kontrol listesinde genel, tertip-düzen, elektrik, makinalar, yangın, kimyasal maddeler, kesici ve delici aletler, ergonomi ve monoton çalışma, sterilizasyon, psikososyal etkenler, eğitim ve bilgilendirme, kazalar ve hastalıklar olarak toplamda 12 tehlike/risk başlığı bulunmaktadır. Bu çalışmada yöntem olarak gerekli doküman ihtiyacının çok az olması ve tek analist ile uygulanabilmesinden dolayı L tipi (5x5) matris yöntemi kullanılmıştır.

L tipi matris yönteminde risk aşağıdaki formül ile hesaplanır:

$$\text{Risk Puanı} = \text{İhtimal} \times \text{Zarar Derecesi}$$

Tablo 1. Tehlikenin İhtimali (Meydana Gelmesi)

İHTİMAL	TEHLİKENİN MEYDANA GELMESİ İÇİN DERECELENDİRME BASAMAKLARI
Çok küçük	Hemen hemen hiç
Küçük	Yılda bir kez (çok az), sadece anormal durumlarda
Orta	Yılda birkaç kez (az)
Yüksek	Ayda bir (sıklıkla)
Çok yüksek	Haftada bir, her gün (çok sıklıkla), normal çalışma şartlarında

Tehlikenin ihtimali (meydana gelmesi) Tablo 1’de görülen L tipi risk analiz yöntemi olasılık derecelendirmesine göre belirlenmiştir. Bu tabloda çok küçük 1 puanı, çok yüksek 5 puanı temsil etmektedir.

Tablo 2. Tehlikenin Olması Durumunda Şiddeti

SONUÇ	DERECELENDİRME
Çok hafif	İlk yardım gerektiren, iş saati kaybı yok
Hafif	Kalıcı etkisi olmayan, iş günü kaybı olmayan, ilk yardım gerektiren, ayakta tedavi gerektiren
Orta	Yatarak tedavi gerektiren, hafif yaralanma yaşatan
Ciddi	Uzun süreli tedavi, ciddi yaralanma, meslek hastalığı
Çok ciddi	Sürekli iş göremezlik, ölüm

Her bir tehlike için şiddet derecelendirilmesi, Tablo 2’de görülen L tipi risk analiz yöntemi şiddet derecelendirmesi dikkate alınarak belirlenmiştir. Bu tabloda çok hafif 1 puanı, çok ciddi 5 puanı temsil etmektedir.

Belirlenen ihtimal ve şiddet değerleri belirtilen formül uygulanarak risk skorları hesaplanmıştır. Risklerin kabul edilebilirlik boyutlarını belirlemede ise Tablo 3'te görülen L tipi karar matrisi kullanılmıştır. Bu tabloda risk skorları 1 yeşil (anlamsız riskler), 2 - 6 arası yeşil renk (katlanılabilir riskler), 8 - 12 arası sarı renk (orta düzeydeki riskler) ve 15 - 20 arası kırmızı renk (önemli riskler) 25 kırmızı (katlanılamaz riskler) olarak belirlenmiştir.

Tablo 3. L Tipi Matris İçin Risk Derecelendirme Matrisi

OLASILIK	SONUÇ (ŞİDDET)				
	5	4	3	2	1
	Çok ciddi	Ciddi	Orta	Hafif	Çok hafif
5 Çok yüksek	25	20	15	10	5
4 Yüksek	20	16	12	8	4
3 Orta	15	12	9	6	3
2 Küçük	10	8	6	4	2
1 Çok küçük	5	4	3	2	1

Son adımda, Tablo 4 kullanılmış risk puanlarının değerlerine göre, sonucun kabul edilebilirlik değerleri belirlenmiş, riskin büyüklüğüne göre alınması gereken önlemlerin önceliğine karar verilmiştir.

Bir kadın kuaföründe gerçekleştirilen bu çalışmada L tipi Matris risk analiz yöntemi ile bir risk analiz çalışması

Tablo 4. Risk Sonucunun Kabul Edilebilirlik Değerleri

SONUÇ	EYLEM
Katlanılamaz Riskler (25)	Belirlenen risk kabul edilebilir bir seviyeye düşürülünceye dek iş başlatılmamalı, devam eden bir faaliyet varsa derhal durdurulmalıdır. Gerçekleştirilen faaliyetlere rağmen riski düşürmek mümkün olmuyorsa, faaliyet engellenmelidir.
Önemli Riskler (15, 16, 20)	Belirlenen risk azaltılınca kadar iş başlatılmamalı eğer devam eden bir faaliyet varsa hemen durdurulmalıdır. Risk için devam etmesi ile ilgiliyse acil önlem alınmalı ve bu önlemler sonucunda devam edip etmeyeceğine karar verilmelidir.
Orta Düzeydeki Riskler (8, 9, 10, 12)	Tespit edilen riskleri düşürmek için faaliyetler başlatılmalıdır.
Katlanılabilir Riskler (2, 3, 4, 5, 6)	Belirlenen riskleri ortadan kaldırmak adına ek kontrol proseslerine ihtiyaç olmayabilir. Ancak mevcut kontrollerin sürdürüldüğü denetlenmelidir.
Önemsiz Riskler (1)	Belirlenen riskleri ortadan kaldırmak için kontrol prosesleri planlamaya ve gerçekleştirilecek faaliyetlerin kayıtlarını saklamaya gerek olmayabilir.

Araştırmanın Etik Yönü

Araştırmanın gerçekleştirilebilmesi için Giresun ilinde bir kadın kuaföründen yazılı izin ve Gümüşhane Üniversitesi Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Kurulundan etik kurul onay belgesi alınmıştır.

BULGULAR VE TARTIŞMA

gerçekleştirilmiştir. Gerçekleştirilen analiz çalışmasına ilişkin sonuçlar Tablo 5'te yer almaktadır.

Tablo 5. Gerçekleştirilen Risk Analizi

Sıra No	Tehlike	Risk	Olasılık	Şiddet	Risk	Risk Sonucu	Tavsiye Edilen Önlemler	
Elektrik	1	Elektrik/sigorta kutularının herkesçe erişilebilir olması	*Kaza *Yaralanma *Elektrik Çarpması *Yangın	5	5	25	Katlanılmaz	*Elektrik/sigorta kutularının olası olumsuzlukların önüne geçebilmek adına sorumlusu tarafından erişilebilir olmalıdır. *Elektrik/sigorta kutuları kilitli vaziyette bulundurulmalıdır.
Kimyasallar	2	Kimyasalların bilgilendirici etiketlerinin olmaması	*Tahriş *Kaza *Yaralanma	5	5	25	Katlanılmaz	*Kimyasalların üzerinde uygulama yöntemini, tehlike sınıfını ve zararlarını ifade eden etiketlendirmelerin yer alması gerekmektedir.
Genel	3	İşyerinde risk analizi ve acil durum planı yapılmamış olması	*Acil durumda müdahalenin belirlenmemiş olması *Can ve mal kaybı	5	5	25	Katlanılmaz	*İşyerlerinde ilgili mevzuat uyarınca acil durumların belirlenmesi ve acil durumlarda yapılması gerekenlerin belirlenmesi gerekmektedir.
Genel	4	Binanın tek giriş kapısının olması	*Acil durumlarda izdiham *Kaza *Yaralanma *Can ve mal kaybı	5	5	25	Katlanılmaz	*Acil durumlarda olabilecek izdiham durumuna karşı tahliyeyi kolaylaştırmak için panik kollu, dışarı açılan, kilitli olmayan, sadece acil durumlar için oluşturulmuş ve uygun nitelikte etiketlenmiş acil durum kapısı olmalıdır.
Genel	5	Acil çıkış yönlendirme levhalarının olmaması	*Acil durumlarda izdiham *Kaza *Yaralanma *Can ve mal kaybı	5	5	25	Katlanılmaz	*Acil durumlarda tahliyeyi kolaylaştırmak için bina ve işyeri içerisinde acil çıkış yönlendirme levhalarının yeter sayıda konulması gerekmektedir.
Elektrik	6	Elektrik/sigorta kutularının önünde yalıtkan paspas olmaması	*Kaza *Yaralanma *Elektrik Çarpması *Yangın *Ölüm	5	4	20	Katlanılmaz	*Elektrik/sigorta kutuları önlerine yalıtkan paspas konulmalıdır. *Elektrik tehlikesini belirten uyarı etiketi ilgili yere yapıştırılmalıdır.
Yangın	7	Kimyasal maddelerin tehlike sınıfına uygun ayrı depolanmaması	*Kimyasalların etkileşimi *Kaza *Yaralanma *Patlama *Yangın *Çevre Kirliliği	5	4	20	Katlanılmaz	*Kullanılan kimyasallar ısı ve ışık almayan çalışma alanından ayrı bir yerde depolanmalıdır. *Kimyasal depolama matrisine göre uygun tehlike sınıfı ayrımı gözetilerek depolama yapılmalıdır.
Yangın	8	Kimyasal maddelerin çalışma alanında depolanması	*Kimyasalların devrilmesi, dökülmesi *Kaza *Yaralanma *Yangın	5	4	20	Katlanılmaz	*Kullanılan kimyasallar ısı ve ışık almayan çalışma alanından ayrı bir yerde depolanmalıdır. *Kimyasallar orijinal kutularında ve en az miktarda bulundurulmalıdır.

Tablo 5. (Devamı) Gerçekleştirilen Risk Analizi

Yangın	9	Acil durum telefon numaralarının asılı olmaması	*Yangın *Kaza *Ölüm	4	5	20	Katlanılamaz	*Acil durumlara ilişkin telefon numaraları herkesçe görülebilir bir alanda asılı olmalıdır.
Yangın	10	Yangın söndürme tüpünün tarihinin geçmiş olması	*Yangın *Kaza *Ölüm	4	5	20	Katlanılamaz	*Yangın acil durumunda olaya müdahale edebilmek için yangın söndürme tüpü yeter sayıda bulundurulmalıdır. *Yangın söndürme tüpü herkesçe görülebilir bir alanda yer almalıdır.
Yangın	11	Yangın söndürme tüpünün yerinin uygun olmaması	*Yangının Büyümesi *Kaza *Ölüm	4	5	20	Katlanılamaz	*Yangın söndürme tüpü mevzuta göre; yerden maksimum 90 santimetre yukarıda, herkesçe görülebilir ve ulaşılabilir olması sağlanmalıdır.
Yangın	12	Binada yangın merdiveninin olmaması	*Yaralanma *İzdiham *Ölüm *Tahliye olunamaması	4	5	20	Katlanılamaz	*Binada acil durumlarda tahliye olunabilmesi için yangın merdiveni olmalıdır.
Kimyasallar	13	Kimyasalların malzeme güvenlik bilgi formlarının olmaması	*Acil durumlarda bilgi eksikliği	4	5	20	Katlanılamaz	*Kullanılan kimyasalların içerik ve acil durum bilgilerini içeren malzeme güvenlik bilgi formları olmalıdır. *Bu formlara çalışanların kolay erişebilmesi sağlanmalıdır.
Kimyasallar	14	Kimyasalların kullanımı esnasında kişisel koruyucu donanım kullanılmaması	*Tahriş *Kaza *Yaralanma	4	5	20	Katlanılamaz	*Kimyasal kullanımı esnasında solunumu korumak için uygun maske, elleri korumak için uygun eldiven vb. gerekli koruyucular kullanılmalıdır.
Kazalar ve Hastalıklar	15	İlk yardım dolabında yeterli malzeme olmaması	*Yaralanma/kaza durumlarına müdahale edememe	4	4	16	Önemli	*Acil durumlarda kullanılmak üzere ilk yardım dolabında yeterli malzeme bulundurulmalıdır. *Malzemelerin son kullanma tarihleri sorumlu tarafından kontrol edilmelidir.
Makine	16	Saç kurutma ve pedikür makinelerinin zemin ıslak iken de kullanılıyor olması	*Kaza *Yaralanma *Elektrik Çarpması *Yangın *Ölüm	4	4	16	Önemli	*Elektrikli makineler nemli ıslak ve kimyasal ortamlarla temas olabilecek alanlarda kullanılmamalıdır.
Eğitim ve Rölönlendirme	17	Çalışanların ilk yardım konusunda eğitiminin olmaması	*Riskli davranış biçimleri *Hastalık *Yaralanma	4	4	16	Önemli	*Çalışanların ilk yardım konusunda eğitim alması sağlanmalıdır.

Tablo 5. (Devamı) Gerçekleştirilen Risk Analizi

Eğitim ve Rİtörİlendirme	18	Çalışanların temel iş sağlığı ve güvenliği konusunda eğitiminin olmaması	*Riskli davranış biçimleri *Hastalık *Yaralanma	4	4	16	Önemli	*Çalışanların temel iş sağlığı ve güvenliği konusunda eğitim alması sağlanmalıdır.
Kimyasallar	19	Kimyasal kullanımı esnasında doğal havalandırmanın yetersiz olması	*Solunum Güçlüğü *Havasızlık *Yaralanma	5	3	15	Önemli	*Uygulama alanının küçük olmasından dolayı kimyasalların kullanımı esnasında ortaya çıkan kokunun giderilmesi için yapay havalandırma desteği olmalıdır.
Kesici ve Delici Aletler	20	Makas ve cımbız gibi kesici delici aletlerin açıkta bulunması	*Kaza *Yaralanma	5	3	15	Önemli	*Kesici delici aletler kapalı yerlerde ve koruyucu kılıflar ile muhafaza edilmelidir. *Yetkisiz kişilerin bu aletlere teması önlenmelidir.
Genel	21	Binanın engelli bireylerin kullanımına uygun olmaması	*Düşme *Yaralanma	5	3	15	Önemli	*Bina giriş katına engelli bireylerin de kullanabileceği ölçüde asansör yapılmalıdır.
Ergonomi	22	Çalışanların uzun süre aynı pozisyonda çalışması	*Meslek Hastalığı *Kas iskelet sistemi rahatsızlıkları	5	3	15	Önemli	*Çalışanların uzun süre aynı pozisyonda çalışması engellenmelidir. Düzenli ara dinlenmeler ve iş değişiklikleri yapılmalıdır.
Elektrik	23	Elektrik priz ve kablolarının sağlamlığının düzenli olarak takip edilmemesi	*Kaza *Yaralanma *Elektrik Çarpması *Yangın *Ölüm	3	4	12	Orta	*Elektrik priz ve kablolarının sağlam olup olmadığı sorumlu tarafından düzenli olarak takip edilmelidir. *Nemli, ıslak zeminle kablo temasını önlemek için kablo kanalı uygulaması yapılmalıdır.
Genel	24	Yüksek dolapların duvara sabitlenmemesi	*Devrilme *Düşme *Can ve Mal Kaybı	2	5	10	Orta	*Yüksek dolapların olası acil durumlarda devrilme riskine karşı sabitlenmesi gerekmektedir.
Makine	25	Ağda makinesine ve ısıtılmış ağdaya temas	*Kaza *Yanık	5	2	10	Orta	*Ağda makinesi ağda ısıtıldıktan sonra kapatılmalıdır. *Kullanım esnasında kişisel koruyucu donanım kullanılmalıdır.
Makine	26	Şofben kullanımında kaynar suya temas	*Kaza *Yanık	5	2	10	Orta	*Şofben kullanımında ilk etapta su ılık ayarda açılmalıdır. *Kullanım esnasında kişisel koruyucu donanım kullanılmalıdır.
Kazalar ve Hastalıklar	27	Çalışanlara tetanos bağışıklığının sağlanmaması	*Bulaşıcı hastalık *Meslek Hastalığı	3	3	9	Orta	*Çalışanlarda tetanos bağışıklığının sağlanması gereklidir.
Eğitim ve Rİtörİlendirme	28	Çalışanların hijyen ve Covid-19 konusunda eğitiminin olmaması	*Riskli davranış biçimleri *Hastalık	3	3	9	Orta	*Çalışanların hijyen ve Covid-19'a karşı doğru çalışma biçimleri konusunda eğitim alması sağlanmalıdır.

Tablo 5. (Devamı) Gerçekleştirilen Risk Analizi

Kesici ve Delici Aletler	29	Kesici delici aletlerin her kullanımdan önce ve sonra kontrol edilmemesi	*Tahriş *Kaza *Yaralanma	3	3	9	Orta	*Çalışan ve müşteri sağlığını korumak adına her kullanımdan önce ve sonra kesici delici aletlerin kontrolü gerçekleştirilmelidir. *Uygun olmayanları kullanılmamalıdır.
Sterilizasyon	30	Tarak, cımbız, manikür araçları vb. aletlerin her kullanımdan sonra steril edilmemesi	*Alerjik reaksiyon *Tahriş *Kaza *Yaralanma	3	3	9	Orta	*Çalışan ve müşteri sağlığını korumak adına her kullanımdan sonra ürünler steril edilmelidir.
Sterilizasyon	31	Sterilizasyon cihazının kullanma talimatının olmaması	*Bilgi eksikliği *Kaza *Yaralanma	3	3	9	Orta	*Cihazda doğru çalışma yapılabilmesi ve olası kazaların önüne geçilebilmesi için sterilizasyon cihazı için kullanım talimatı hazırlanmalı ve cihaz yakınına asılmalıdır.
Ergonomi	32	Çalışanlara yaptıkları işe uygun sandalye ya da destek ekipmanı sağlanmaması	*Meslek Hastalığı *Kas iskelet sistemi rahatsızlıkları	3	3	9	Orta	*Çalışanlara fiziksel zorlanmayı önlemek için yaptıkları işe uygun sandalye ve destek ekipmanı sağlanmalıdır.
Genel	33	Giriş kapısı zemininin kayma ve düşmeyi önleyecek ölçüde uygun malzeme ile kaplanmaması	*Düşme *Yaralanma	3	3	9	Orta	*Giriş kapısı zemininin kaymayı ve düşmeyi önleyecek malzeme ile kaplanmalıdır. *Kaydırmaz bant uygulanmalıdır. *Uyarı levhası konulmalıdır.
Tertip Düzen	34	Saç kurutma makinesinin kablusunun uygun olmaması	*Düşme *Yaralanma	3	3	9	Orta	*Kullanılan elektrikli aletlerin kabloları takılıp düşmeye mahal vermeyecek ölçüde toplanmalıdır.
Kazalar ve Hastalıklar	35	Çalışanların periyodik sağlık muayenelerinin yapılmaması	*Meslek Hastalığı *Çeşitli akut/kronik rahatsızlıklar	3	2	6	Katlanabilir	*İşyerinin tehlike sınıfına uygun (4 yılda bir) ve mevzuat uyarınca gerekli durumlarda tüm çalışanların sağlık muayenesi tekrarlanmalıdır.
Tertip Düzen	36	Çöplerin biriktirilmesi	*Kötü koku oluşumu *Çalışan Sağlığını Tehdit Etmesi	5	1	5	Katlanabilir	*Çöpler ve atıklar belirlenen düzenli aralıklarla çalışma alanından uzaklaştırılmalıdır. *Çalışanlara ilgili konuda eğitim verilmelidir.
Psikososyal Fiksenler	37	Çalışanlara görev ve sorumlulukları haricinde talimatların verilmesi	*İşten soğuma *Bıkkınlık	5	1	5	Katlanabilir	*Çalışanlara görev ve sorumlulukları haricinde talimatlar verilmemelidir.

Tablo 5. (Devamı) Gerçekleştirilen Risk Analizi

Genel	38	İşyerinde sigara ve tütün ürünlerinin kullanılması	*Zehirlenme *Yangın	1	5	5	Katlanılabilir	*Çalışma alanı içerisinde sigara ve tütün ürünlerinin kullanımı yasaklanmalıdır. *İkaz ve uyarı levhaları asılmalıdır.
-------	----	--	------------------------	---	---	---	-----------------------	---

Yapılan risk analizi çalışmasında 14'ü katlanılamaz, 8'i önemli, 12'si orta ve 4'ü katlanılabilir olmak üzere toplamda 38 risk tespit edilmiştir.

Belirlenen risklerden; kullanılan kimyasalların bilgilendirici etiketlerinin olmaması, kimyasalların depolanmasının uygunsuz olması, acil çıkış kapısı ve yönlendirmelerinin olmaması, yangın merdiveninin olmaması gibi riskler dikkat çeken yüksek skorlu riskler arasındadır.

Bu çalışma ile kuaför salonlarında karşılaşılan tehlikeler ve riskler belirlenmiş ve ortam şartları, mevcut güvenlik önlemleri de dikkate alınarak puanlandırılmıştır. Belirlenen her bir risk için ülkemiz mevzuatı dâhilinde etkili, uygulanabilir güvenlik önlemleri önerilmiştir.

Çalışma bulguları neticesinde belirlenen sonuçların, kuaför salonları açısından anlamlı ve önemli olduğu görülmektedir.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu çalışmada 14'ü katlanılamaz, 8'i önemli, 12'si orta ve 4'ü katlanılabilir olmak üzere toplamda 38 risk tespit edilmiş ve aşağıda yer alan önerilerde bulunulmuştur.

- Kimyasalların çalışma alanından alınarak uygun bir depo alanı belirlenmesi ve bu alana taşınması, malzeme güvenlik bilgi formlarının temin edilmesi,
- Acil çıkış kapısı oluşturulması ve acil çıkışa götüren yolların uygun şekilde işaretlenmesi,
- İşletmeye ait mevcut durumun tespiti, acil durum eylem planı ve risk analizinin oluşturularak tatbikatların yapılması,
- Yangın tüplerinin düzenli kontrollerinin yapılarak görünür alanda standartlara zeminden max. 90 cm yukarıda konumlandırılması,
- Çalışanlara kişisel koruyucu donanımların temin edilmesi,
- İşletmede çalışanlara iş sağlığı ve güvenliği, ilk yardım ve hijyen konularında eğitimlerin verilmesi,

- Çalışanların sağlık kontrollerinin düzenli olarak yapılması,
- Çalışanların/müşterilerin daha dikkatli olmalarını sağlayacak uyarı ve işaret levhalarının kullanılması,
- Kullanılan cihazların kullanım talimatlarının oluşturularak görülebilir alanlara konulması,
- Kullanılan kesici delici aletlerin her işlem bitiminde steril edilmesi ve kendilerine özel kılıflarına konularak kapalı alanlarda muhafaza edilmesi,
- Mevcut ilk yardım dolabına yeterli ve güncel tarihli malzemelerin temin edilmesi,
- Kullanılan elektrik kablolarının dağınık şekilde olmaması,
- Çalışmalarda yoğun kimyasal kullanımı sırasında havalandırma yeterli ölçüde sağlanmalı,
- Covid-19 pandemisi başta olmak üzere salgın hastalıklara yönelik koruyucu önlemlere yönelik hareket edilmelidir.

KAYNAKLAR

1. Bulduk, İ. (2018). "Kuaförlerde İş Güvenliği ve Sağlık Riskleri". Mesleki Sağlık ve Güvenlik Dergisi, (68-69), 59-69.
2. EU-OSHA (European Agency for Safety and Health at Work). (2021). Risk assessment for hairdressers. Available at: <http://osha.europa.eu/en/publications/efacts/efact34>.
3. El Batawi, M.A. (1974). "Health Hazards in Small Scale Industries – The Forgotten Masses". World Health, July–August 4–8.
4. Omokhodion, F.O, Balogun, M.O. and Ola-Olorun, F.M. (2009). "Reported Occupational Hazards and Illnesses among Hairdressers in Ibadan, SouthWest Nigeria". West African Journal of Medicine, 28, (1).
5. Şahin, M. and Vapur, H. (2021). Ergonomic Risk Analysis With Reba and Rula Methods in Women's Hairdresser". İSG Akademik, (3), 99-111.
6. Mussi, G. and Gouveia, N. (2008). "Prevalence of Work-Related Musculoskeletal Disorders in Brazilian Hairdressers". Occupational Medicine, 58, 367–369.
7. Iorizzo, M, Parente, G, Vincenzi, C, Pazzaglia, M. and Tosti, A. (2002). "Allergic Contact Dermatitis in Hairdressers: Frequency and Source of Sensitization". European Journal of Dermatology, (12), 179-182.
8. Nixon, R, Roberts, H, Frowen, K. and Sim, M. (2006). "Knowledge of Skin Hazards and the Use of Gloves by Australian Hairdressing Students and Practising Hairdressers". Contact Dermatitis, 54, 112–116.
9. Sosyal Güvenlik Kurumu İstatistik Yıllıkları. (2020). http://www.sgk.gov.tr/wps/portal/sgk/tr/kurumsal/istatistik/ik/sgk_istatistik_yilliklari, (Erişim tarihi:19.12.2020).
10. İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu. (2012). Resmi Gazete 28339, 30/6/2012.
11. İş Sağlığı ve Güvenliğine İlişkin İşyeri Tehlike Sınıfları Tebliği. (2012). Resmi Gazete 28509, 26/12/2012.
12. İş Sağlığı ve Güvenliği Risk Değerlendirmesi Yönetmeliği. (2012). Yayımlandığı Resmi Gazete 28512, 29/12/2012.
13. Özkılıç, Ö. (2014). Risk Değerlendirmesi Atex Direktifleri-Patlayıcı Ortamlar Büyük Endüstriyel Kazaların Önlenmesi ve Etkilerinin Azaltılması-Kantitatif Risk Değerlendirme. Ankara: Türkiye İşveren Sendikaları Konfederasyonu TİSK.
14. İş Sağlığı ve Güvenliği Genel Müdürlüğü, <https://www.ailevecalisma.gov.tr/isggm/hizmetlerimiz/yayinlar/>(Erişim tarihi: 24.11.2020).